

Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Convocatòria 02/2021

Àmbit social

Cognoms i nom _____	<u>PUNTUACIÓ TOTAL</u>
DNI/NIE/Passaport _____	
Data _____	

INSTRUCCIONS

- Teniu dues hores per fer la prova.
- Abans de començar la prova, empleneu les dades personals a la portada.
- Llegiu atentament cada pregunta abans de contestar-la.
- Responeu cada pregunta tan bé com pugueu i en l'espai corresponent.
- A continuació passeu a la pregunta següent.
- Si us equivoqueu, ratlleu la resposta equivocada i marqueu clarament la nova resposta.

Activitat 1

[25 punts]

Llegiu el text i responeu les preguntes que trobareu a continuació.

La tardor és, probablement, l'estació més espectacular de l'any, ja que suposa un espectacle cromàtic del qual val la pena gaudir. La Terra s'allunya a poc a poc del Sol i comença la transició cap a l'hivern. S'acaben els dies llargs i les nits càlides.

A prop de casa tenim llocs increïbles per contemplar el paisatge de la tardor, com ara la Fageda d'en Jordà, el Montseny o els boscos de l'Alt Pirineu, però avui fem una passejada pel món i descobrim els llocs més espectaculars per gaudir dels paisatges de tardor al planeta.

Les vinyes del Chianti, Itàlia

No hi ha un lloc millor per gaudir dels ocres, vermells, taronges i marrons de la tardor que les vinyes. La zona del Chianti, al bell mig de la Toscana italiana, és un paratge incomparable envoltat, a més, de pobles medievals que us enamoraran i on podreu tastar els millors vins negres del món: els que tenen DO Chianti.

La selva d'Irati, Navarra

No gaire lluny de casa, a Navarra, trobem la selva d'Irati, un dels boscos de faigs i avets més grans de tot Europa. De fet, és la segona extensió boscosa més gran del continent després de la Selva Negra, a Alemanya. Al web oficial de la selva d'Irati hi trobareu rutes per fer a peu o en bicicleta.

La Provença, França

La Provença francesa a l'estiu es tenyeix de violeta, amb els camps de lavanda, però també hi ha vinyes i la tardor és un moment ideal per visitar aquesta zona. Es pot combinar la visita amb passejades per pobles de conte i tastos de vins. Gordes, amb carrers i cases empedrades; Arles, amb orígens romans, o Les Baux-de-Provence, amb una fortalesa medieval amb vistes envejables, són alguns dels pobles que no et pots perdre. Una escapada ideal si busques tranquil·litat i bona gastronomia.

La muntanya Huangshan, Xina

També anomenada la "muntanya groga", aquest emplaçament és, indubtablement, el millor lloc per gaudir de la tardor a la Xina. N'hi ha que diuen que és una de les zones muntanyoses més boniques d'aquest país.

Text adaptat del diari *Ara* (2 novembre 2019), disponible en línia: <<https://www.ara.cat/hemerotecadiari/20191102/ara/>>

1. Poseu un títol en aquest text i feu un resum de les idees principals en un màxim de 4 línies. [3 punts: 1 pel títol i 2 punts pel resum]

— Títol:

— Resum:

2. Relacioneu els conceptes següents amb la seva definició. [3 punts: 0,5 per resposta]

A	Solstici d'estiu	És el dia més curt de l'any.
B	Equinocci de primavera	És pels voltants del 21 de setembre.
C	Solstici d'hivern	Indica l'inici de la primavera.
D	Equinocci de tardor	És el dia més llarg de l'any.
E	Moviment de rotació de la Terra	La Terra gira al voltant del Sol, dura 365 dies i marca les estacions de l'any.
F	Moviment de translació de la Terra	La Terra gira sobre si mateixa durant 24 hores i té com a conseqüència la successió dels dies i de les nits.

3. Situeu els següents països esmentats al text al mapa del món. [2 punts: 0,5 per resposta]

Itàlia França Xina Alemanya

Mapa extret del web <<https://d-maps.com/>>

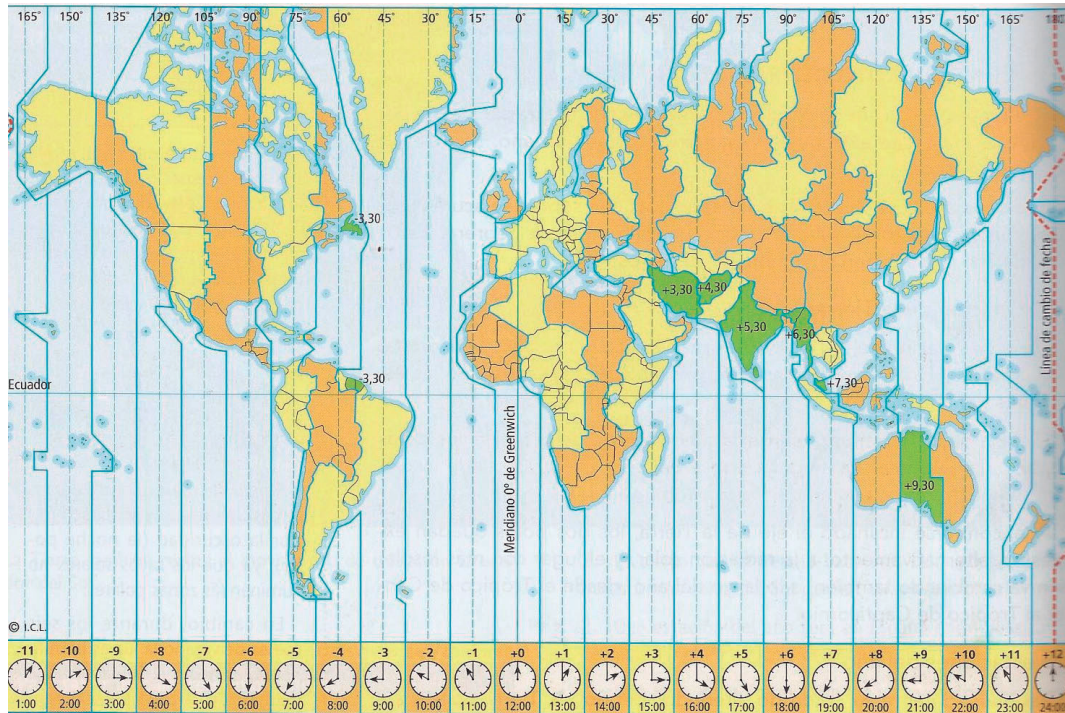
4. A quins continents pertanyen els països que surten al text? [2 punts: 0,5 per resposta]

País	Continent
Itàlia	
França	
Xina	
Alemanya	

5. **Quin és l'oceà que banya les costes de França? I les de la Xina?** [2 punts: 1 per resposta]

País	Oceà
França	
Xina	

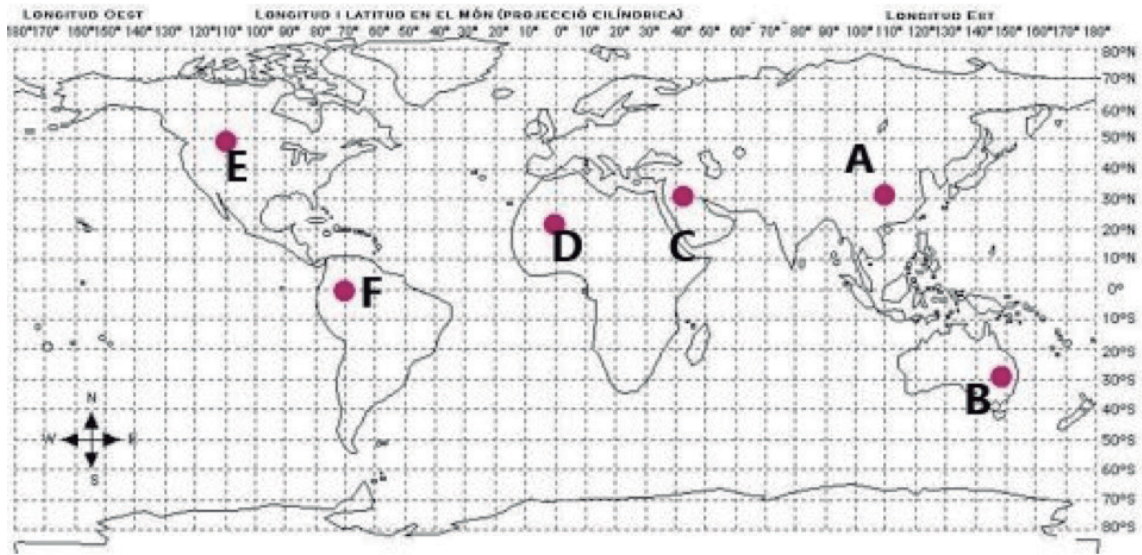
6. **Observeu el mapa dels fusos horaris i responeu les preguntes.** [3 punts: 1 punt per resposta]

Imatge extreta del web <<http://mapamundi.co/mapamundi-con-husos-horarios>>

- a) Quan a Espanya són les 12:00, quina hora és a la Xina?
- b) Quin país del món ens porta, avançades, cinc hores i mitja? Marqueu-lo amb una X.
- Índia
 - Japó
 - Argentina
 - Estats Units
- c) Quin país del món ens porta cinc hores menys? Marqueu-lo amb una X.
- Nova Zelanda
 - Xina
 - Itàlia
 - Perú

7. **Escriu les coordenades geogràfiques de cadascun dels punts marcats amb lletres del mapa. [6 punts: 1 punt per resposta]**

Imatge extreta del web

<http://www.xtec.cat/~mgelis/1_juliol_2010/relacions_canvi_juny/unitat6_localitzacio/MA_coord_geograf_1.html>

Punt	Coordenades	
	Latitud	Longitud
A		
B		
C		
D		
E		
F		

8. **A Catalunya, hi trobem la fageda d'en Jordà i el Montseny. La primera s'estén per la comarca de la Garrotxa i el segon es reparteix per tres comarques: Osona, la Selva i el Vallès Oriental. Assenyalau-les posant en el mapa el número sobre la comarca. [4 punts: 1 punt per resposta]**

1	La Garrotxa
2	Osona
3	La Selva
4	Vallès Oriental

Imatge extreta del web
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Comarques_de_Catalunya>

Activitat 1

Activitat 2

[25 punts]

Llegiu atentament el text següent i feu les activitats proposades.

Les ciutats tot just representen entre l'1% i el 2% de la superfície global; però, en canvi, consumeixen més del 70% de l'energia mundial. Això els dona un paper fonamental tant en l'aprofundiment de la crisi energètica com en l'aposta de vies alternatives per superar-la. Encara avui, els combustibles fòssils, com el petroli, el carbó o el gas natural, són les principals fonts d'energia del planeta. Ara bé, la transició cap a energies renovables es fa imprescindible. Tant pel progressiu —i cada cop més accelerat— esgotament dels combustibles fòssils, un fet que en qüestiona el subministrament a preus assequibles, com sobretot per la necessitat imperiosa d'incrementar el pes de les energies renovables per avançar en la lluita contra el canvi climàtic.

Tot i que cada cas té les seves particularitats, **Fernando Prats, coautor de l'Informe Ciutades del Programa España Cambio Global 2020/50'**, considera imprescindible que les ciutats disposin d'una planificació estratègica que posi al centre la qüestió climàtica i energètica. Entre altres temes, l'expert defensa la necessitat de reduir el consum energètic de les ciutats —i, per tant, també el seu impacte climàtic— a través dels seus sistemes d'ordenació i ús, és a dir, de l'urbanisme. També planteja avançar en la substitució dels combustibles fòssils per energies renovables, un element que en molts casos també permetria reduir l'actual situació de dependència, així com impulsar les anomenades "ecoeficiències passives", a través de mesures com la mobilitat sostenible —millorar el transport públic o potenciar l'ús de la bicicleta i dels desplaçaments a peu— o l'edificació bioclimàtica, que generi el mínim consum possible.

Text adaptat del web <<https://www.elcritic.cat/reportatges/els-12-nous-problemes-mes-urgents-per-a-les-ciutats-del-futur-10669>>

1. Poseu un títol adequat al text anterior. [1 punt]**2. Definiu amb les vostres pròpies paraules els conceptes següents. [6 punts: 2 punts per cada definició]**

— Combustibles fòssils:

— Energies renovables:

— Ecoeficiència passiva:

3. L'article defensa que és imprescindible la transició cap a energies renovables. Expliqueu quins dos arguments apunta. [4 punts: 2 punts per cada argument]

— Argument 1:

— Argument 2:

4. Expliqueu tres dels principals problemes que hi ha a les grans ciutats en relació amb el consum energètic i alguna mesura per reduir-los. [6 punts: 1 punt per cada problema i 1 punt per cada mesura adient al problema exposat]

	Problema	Mesura
1		
2		
3		

5. L'ús del carbó mineral com a combustible es va generalitzar arran de la Revolució Industrial:

a) En quin país europeu es va iniciar la Revolució Industrial? [1 punt]

b) En quins anys podem situar la Revolució Industrial? [1 punt]

c) Quina és la màquina que simbolitza aquest gran canvi? [1 punt]

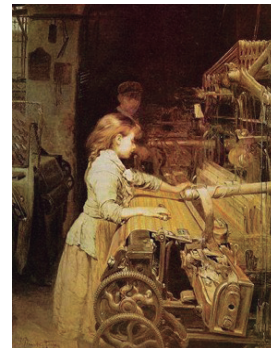
6. Observeu aquestes obres d'art i feu les activitats proposades.

A

B

C

Imatges extretes del web <<https://ca.wikipedia.org/wiki/>>

a) Cadascuna de les imatges és protagonitzada per un grup social. Quin? [3 punts]

Imatge	Grup social
A	
B	
C	

b) Quina de les tres creieu que és més representativa de la Revolució Industrial? Expliqueu per què. [2 punts]

Activitat 2

Activitat 3

[25 punts]

Llegiu atentament el text següent i feu les activitats.

Neus Català, l'última persona de l'Estat que va sobreviure al camp de concentració de Ravensbrück, ha mort als 103 anys. Català va néixer el 6 d'octubre de 1915 als Guiamets, a la comarca del Priorat.

La veu de Neus Català, supervivent d'un camp d'extermini nazi, lluitadora i **republicana**, és un testimoni de lluita contra l'oblit d'una de les atrocitats humanes més impactants. Infermera, i comunista de vocació (durant la **Guerra Civil** va formar part de les Joventuts Socialistes Unificades de Catalunya), el 1939 va creuar la frontera amb 182 nens orfes i es va instal·lar a França, on va col·laborar amb la Resistència i el 1943 va ser denunciada als nazis, en plena **Segona Guerra Mundial**. D'allà va ser deportada al camp d'extermini de Ravensbrück, a 90 km de Berlín, i més endavant al de Flossenburg, fins que va ser alliberada. En conjunt va sobreviure 15 mesos als camps de la mort, com ella s'hi refereix. Des de l'exili, va continuar lluitant contra el **franquisme** i difonent el que havia vist i viscut.

Els records de Neus Català, novel·lats el 2012 per Carme Martí al llibre *Un cel de plom*, són autèntiques lliçons de vida convertides en una història impossible de deixar de llegir. A Ravensbrück, els nazis la van esterilitzar, com a la resta de dones; era una pràctica habitual, però anys més tard, miraculosament, va tenir dos fills, un noi i una noia, que viuen a França. Neus Català vivia en un geriàtric al seu poble natal, Els Guiamets. Com els ocells, que sempre tornen al niu per morir.

Text adaptat del diari *Ara* (13 abril 2019), disponible en línia:
<<https://www.ara.cat/hemerotecadiari/20190413/ara/>>

1. Poseu un títol a aquest text i feu-ne un breu resum en un màxim de 4 línies.

[3 punts: 1 punt pel títol i 2 punts pel resum]

— Títol:

Imatges extretes dels webs: <<https://blocs.xtec.cat/herodot/author/scortina/page/7/>>, <<https://labonalletrablog.wordpress.com/2020/01/21/la-1a-guerra-mundial/>>, <https://ca.wikipedia.org/wiki/Feixisme_itali%C3%A0>, <https://ca.wikipedia.org/wiki/Bombardejos_at%C3%B2mics_d%27Hiroshima_i_Nagasaki>, <<http://www.buxaweb.cat/dossiers/guerrafreda.htm>> i <<http://revolucionrusaursysocialismo.blogspot.com/>>

5. Relacioneu els següents personatges emblemàtics dels fets del segle XX amb el paper que hi van jugar. [4 punts: 0,5 punts per resposta]

Lletra	Personatge
A	A. Hitler
B	Lenin
C	I. Stalin
D	F. D. Roosevelt
E	J. F. Kennedy
F	B. Mussolini
G	W. Churchill
H	Ch. de Gaulle

Lletra	Actuació
	President rus entre 1941 i 1953
	President dels EUA durant la Segona Guerra Mundial
	Canceller alemany entre 1933 y 1945
	President dels EUA durant la guerra freda
	Primer ministre britànic durant la Segona Guerra Mundial
	Cap de govern italià entre 1922 y 1943
	Líder rus durant la Revolució Russa
	Líder francès durant la Segona Guerra Mundial

6. Una de les conseqüències de la Segona Guerra Mundial va ser la fundació de l'ONU. [4 punts: 1 punt per resposta]

- a) Què significa la sigla ONU?

- b) Quan va ser creada?

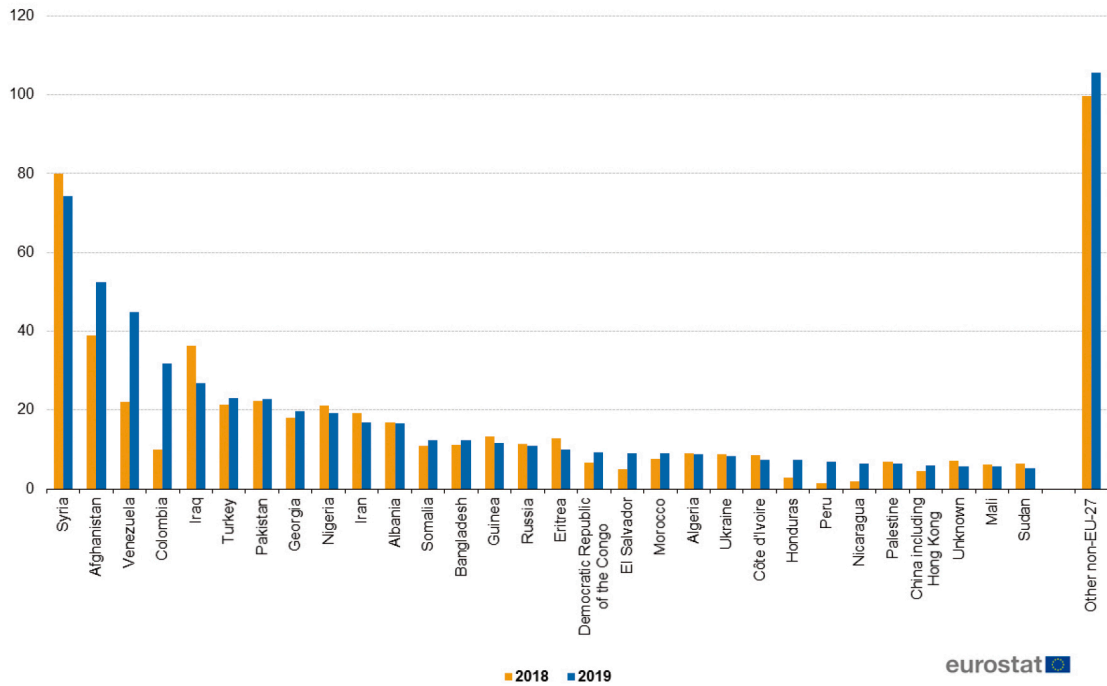
- c) Amb quin objectiu va ser creada?

d) Quin document va aprovar el 1948?

7. Observeu el gràfic sobre els demandants d'asil i responeu les activitats.
[4 punts: 1 punt per resposta]

Nacionalitat dels ciutadants que sol·liciten asil per primera vegada (ciutadans que no pertanyen a la UE-27), UE-27, 2018 y 2019

(Milers)

Imatge extreta del web d'Eurostat (codi de dades en línia: migr_asyappctza), disponible en línia: https://appso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en

a) De quin tipus de gràfic es tracta?

b) Quantes variables hi apareixen?

c) Quina informació ens proporciona?

d) Quina diferència hi ha entre un refugiat i un migrant?

Activitat 4

[25 punts]

1. Observeu les imatges i identifiqueu a quina etapa de la història corresponen: edat contemporània, prehistòria, edat antiga, edat moderna, edat mitjana. [2,5 punts: 0,5 punts per cada identificació correcta]

Imatges extretes dels webs <<https://ca.wikipedia.org>>, <<https://serveiseducatiu.xtec.cat>> i <<https://historiadetransport.wordpress.com/2012/05/31/edat-moderna/>>

2. Responen les preguntes següents.

a) Quins segles comprèn l'edat moderna? [0,5 punts]

b) Amb quin fet històric es considera que s'inicia l'edat moderna? [1 punt]

c) Amb quin altre fet es considera que es tanca? [1 punt]

3. Classifiqueu els elements següents a la taula tenint en compte si són canvis o continuïtats entre l'edat mitjana i l'edat moderna. [2,5 punts: 0,5 punts per resposta]

- a) L'ampliació del món conegut pels europeus
- b) Una societat agrària i rural
- c) L'avenç científic de la teoria heliocèntrica
- d) L'avenç tècnic de la impremta
- e) Una societat cristiana

Continuïtats	Canvis

4. Completeu el text que fa referència als descobriments de l'edat moderna amb les paraules següents. [6,5 punts: 0,5 punts per cada paraula correcta]

turcs, ràpides, Amèrica, estables, Oceania, augment, Marco Polo, caravel·la, Àfrica, nau, ruta, Àsia, Llibre de les meravelles del món

Al final del segle XV els europeus desconeixien l'existència d'_____ i d'_____ i ignoraven bona part d'_____ i d'_____.

Un segle després, havien explorat gairebé tot el continent americà i havien arribat als límits orientals d'Àsia. Aquesta gran expansió europea respon a diverses causes. Un dels principals motius va ser la necessitat de trobar una _____ per poder comerciar amb l'Orient, ja que la Mediterrània oriental es trobava en poder dels _____.

L'_____ de la població europea va originar la necessitat de trobar també una via d'expansió.

La divulgació d'obres com el _____ de _____ va fer créixer l'afany d'aventura entre els europeus. Les noves embarcacions com la _____ i la _____ van tenir una importància cabdal perquè eren més _____ i _____ per navegar per oceans oberts.

5. Relacioneu les causes dels descobriments amb la seva tipologia. [3 punts: 0,5 per resposta]

Lletra	Causa
A	Nova nau: la caravel·la
B	Desig d'aventura
C	Nous aparells per dominar l'orientació: brúixola, astrolabi, portolans, quadrant
D	Trobar una nova ruta per al comerç d'espècies
E	Trobar or per encunyar moneda
F	Trobar nous mercats per als productes europeus

Lletra o lletres	Tipologia de causes
	Causes econòmiques
	Causes socials
	Causes tècniques

6. Llegiu el document següent i responeu les preguntes. [4 punts]

[...] a alguns dels que ens van venir a rebre els vaig donar uns bonets de coloraines i uns collarets de granadura que es posaven al coll, i moltes altres coses de poc valor, amb les quals es complagueren molt i van quedar tant de nosaltres que era una meravella.

Després venien nedant a les barques dels vaixells on ens estàvem i ens portaven papagais i fil de cotó en cabdells i atzagaies i moltes coses més, i ens les bescanviaven per altres coses que els donàvem, com boletes de vidre i cascavells.

Ens va semblar que era gent molt pobra. Van despullats com la seva mare els va parir, [...] alguns es pinten les cares i d'altres tot el cos. No porten armes ni en coneixen, perquè els vaig mostrar espases i les agafaven per la fulla, i es tallaven amb ignorància. No disposen de ferro [...].

Relación del primer viaje de D. Cristóbal Colón para el descubrimiento de las Indias, Bartolomé de las Casas Edició anònima espanyola de 1892

Fragment adaptat i traduït, disponible en línia:

<https://es.wikisource.org/wiki/Diario_de_a_bordo_del_primer_viaje_de_Crist%C3%B3bal_Col%C3%B3n>

a) Quin tipus de font és: primària o secundària? Per què?

b) Qui és l'autor?

c) De què us informa el text?

d) Quina posició pren l'autor respecte dels indígenes?

7. Classifiqueu aquests fets en dues columnes segons siguin causes o conseqüències dels descobriments geogràfics. [4 punts: 0,5 punts per resposta]

- a) Genocidi dels pobles indígenes
- b) Arribada a Europa de nous productes agrícoles
- c) Desig de convertir infidels al cristianisme
- d) Formació d'imperis colonials
- e) Cerca d'una ruta comercial cap a l'Orient
- f) Millores en la navegació
- g) Augment del comerç internacional
- h) Tràfic d'esclaus cap al Nou Món

Causes	Conseqüències

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL
Puntuació màxima: 100 punts